

Internkontrollplan 2025

Överförmyndarnämnden

Innehållsförteckning

Inledning	4
Ansvar	6
Kommungemensamma granskningar	7
Arbetsgång vid granskning	8
Inbyggda kontroller	9
Åtgärder	10
Bristande tillgång till gode män eller förvaltare	10
Granskningar	11
Nämndens granskningar	11
Hjälsökande med komplex problematik saknar ställföreträdare.....	11
Ställföreträdare har för många uppdrag.....	12
Kommungemensamma granskningar	13
Välfärdsbrottslighet.....	13

Inledning

Enligt 6 kapitlet 6 § kommunallagen ska nämnderna var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt den lagstiftning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämnden ska varje år anta en plan för den interna kontrollen, en så kallad *internkontrollplan*. Syftet med intern kontroll är att säkra en ändamålsenlig och effektiv verksamhet, en tillförlitlig ekonomisk rapportering, tillförlitlig information om verksamheten samt att verksamheten följer lagar, föreskrifter och andra styrdokument. Det handlar också om att säkra tillgångar och förhindra förluster samt upptäcka och eliminera eller förebygga allvarliga fel.

Den årliga processen för arbetet med intern kontroll utgörs av aktiviteter där den interna kontrollen planeras, genomförs, följs upp och åtgärdas. Processen börjar med riskanalyserna som utgör grunden för hela internkontrollarbetet och som är det verktyg som används för att identifiera och hantera risker. Det handlar om att föregripa riskerna innan en negativ händelse inträffar eller att begränsa konsekvenserna om det ändå händer.

Inom överförmyndarnämndens ansvarsområde har nämnden, sektionerna inom enheten för överförmyndarärenden samt enhetens ledningsgrupp genomfört riskanalyser inför 2025 års internkontrollplan. Riskerna som ligger till grund för internkontrollplanen bifogas planen.

Vid riskanalysen beaktas budget och mål för kommande år, resultat av omvärldsanalys samt verksamhetens processer. För att bedöma riskerna används begreppen *sannolikhet* och *konsekvens* som båda värderas på en skala från ett till fem. Genom att multiplicera värdet för sannolikheten med värdet för konsekvensen räknas riskvärdet fram.

Möjligheterna till vidare hantering av riskerna är:

- Accepteras
- Befintliga åtgärder/inbyggda kontroller bedöms tillräckliga
- Direktåtgärd
- Granskning
- Granskning och direktåtgärd

I nämndens internkontrollplan samlas de direktåtgärder och granskningar som ska utföras under året. Direktåtgärder planeras utifrån kunskap som redan finns och kan vidtas utan ytterligare kontroller och utredningar. Åtgärderna kan vara av olika slag och kan exempelvis handla om att upprätta rutinbeskrivningar eller genomföra utbildningar.

Andra risker kan behöva utredas mer genom granskningar. Granskningsdelen innehåller en planering för de granskningar som ska genomföras under året inom områden där det behövs mer information om

risken. Granskningarna leder vid konstaterade brister till förbättringsåtgärder. Kommungemensamma granskningar som kommunstyrelsen har beslutat om är samlade under en egen rubrik.

Resultatet av direktåtgärder och granskningar återspeglaras till nämnden i samband med delårs- respektive helårsuppföljning. Helårsuppföljningen omfattar alla årets granskningar och direktåtgärder. Den skickas också vidare till kommunstyrelsen.

Läs mer om överförmyndarnämndens arbete med intern kontroll i nämndens styrdokument *Riktlinje för arbetet med intern kontroll* (ÖFN-2021-183).

Ansvar

I Malmö stads reglemente för den interna kontrollen (kommunfullmäktige 2016-12-20, § 303, bilag 178) finns ansvarsfördelningen beskriven.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att en organisering av intern kontroll med regler och anvisningar upprättas inom kommunen. Kommunstyrelsen ska även utvärdera och utveckla kommunens system för intern kontroll.

Nämnderna har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom sina verksamhetsområden. De ska se till att det finns en organisering och ett systematiskt arbetssätt som säkerställer en god intern kontroll. Nämnderna ska utifrån dokumenterade riskanalyser besluta om en internkontrollplan varje år. Planen beskriver vilka åtgärder och granskningar som ska genomföras under året. Nämnderna ska även följa upp arbetet årligen och rapportera resultatet till kommunstyrelsen.

Förvaltningschefen ansvarar för att kungörelserna regler och anvisningar tillämpas och att det finns rutiner för att ta fram och följa upp internkontrollplanen. Förvaltningschefen ska även säkerställa att en god intern kontroll upprätthålls och ska löpande rapportera till nämnden hur arbetet fungerar.

Verksamhetsansvariga chefer på alla nivåer ska se till att medarbetarna har förståelse för vad god intern kontroll innebär och att det finns goda förutsättningar för att intern kontroll kan upprätthållas. Cheferna ska stödja ett riskmedvetande, det vill säga att chefer och medarbetare är uppmärksamma på vad som kan gå fel och agerar utifrån det.

Medarbetare är skyldiga att följa antagna riktlinjer och anvisningar i sin arbetsutövning. Brister och avvikelser ska omedelbart rapporteras till ansvarig chef.

Kommungemensamma granskningar

Kommunstyrelsen beslutar årligen om gemensamma granskningsområden för Malmö stads nämnder. Det övergripande syftet med de gemensamma granskningsområdena är att kvalitetssäkra kommunens processer utifrån ändamålsenlighet och effektivitet.

De gemensamma kontrollerna är även ett medel för kommunstyrelsen i dess roll som ansvarig för ledning, samordning och uppsikt över nämndernas verksamhet.

Kommunstyrelsen har beslutat om tre gemensamma granskningsområden för Malmö stads nämnder och bolag år 2025:

- Bisysslor (uppföljande granskning)
- Sociala medier (uppföljande granskning)
- Vårdförbrott

Det administrativa ansvaret för överförmyndarnämndens förvaltningsorganisation ligger hos arbetsmarknads- och socialnämnden. Det innebär att arbetsmarknads- och socialförvaltningen har ansvar för driften av överförmyndarverksamheten som bedrivs i enheten för överförmyndarärenden.

Av 2025 års kommungemensamma granskningar är en granskning tillämplig på överförmyndarnämnden, granskningen rörande vårdförbrott, vilket är förankrat med kommunstyrelsens förvaltning.

Samtliga kommungemensamma granskningar ingår i arbetsmarknads- och socialnämndens internkontrollplan för 2025.

Arbetsgång vid granskning

Genomförandet av direktåtgärder och granskningar sker löpande enligt planeringen som framgår i internkontrollplanen.

Den som utses till granskare ska ha tillräcklig kunskap om granskningsområdet men inte stå i jävsförhållande till granskad process. När en granskning planeras bör ett övervägande göras kring kostnaden för granskning i förhållande till nyttan med granskningen. Denna bedömning kan till exempel påverka val av granskare, storlek på granskningen samt val av granskningsmetod. Samtidigt måste granskningen vara tillräckligt omfattande och träffsäker för att resultatet ska vara till någon nytta. Planering av urval ska också göras liksom tidsmässig planering av granskningen.

När en granskning är genomförd återrapporteras resultatet till den aktuella verksamheten. Eventuella fel och brister som har identifierats i granskningen ska leda till åtgärdsförslag. Det är ansvarig chef som beslutar om vilket förbättringsarbete eller vilka åtgärder som behöver vidtas för att förebygga att det uppstår ytterligare fel.

Inbyggda kontroller

Om en verksamhet har en god intern kontroll leder det till att det bland annat finns ändamålsenliga och väl dokumenterade system och rutiner att följa, en rättvisande redovisning och skydd mot förluster eller förstörelse av kommunens tillgångar. Lagar, policyer, rutiner och andra styrdokument följs och allvarliga fel upptäcks och åtgärdas.

Inom verksamheten finns det inbyggda uppföljnings- och kontrollsystem som i det dagliga arbetet säkrar en ändamålsenlig och effektiv verksamhet samt förebygger fel och förluster. Det kan handla om kontroller som säkerställer att rutiner och riktlinjer fungerar på rätt sätt eller att det finns en följsamhet till dem. Även IT-systemens inbyggda kontroller, som bland annat genererar fellistor och möjliggör inbyggda säkerhetskontroller, är viktiga verktyg i det dagliga arbetet.

Exempel på inbyggda kontroller inom nämndens verksamhet är bland annat systematisk logguppföljning och en systematisk uppföljning av klagomål mot nämndens verksamhet och medarbetare enligt gällande rutiner. Nämndens verksamhet gör en årlig översyn av styrdokument och följer regelbundet upp kvalitetssäkrad statistik, som varje månad överlämnas till överförmyndarnämnden. Länsstyrelsen tar årligen del av statistik från verksamheten i enlighet med förmynderskapsförordningen.

Åtgärder

Bristande tillgång till gode män eller förvaltare

Beskrivning av risk

Risk för bristande tillgång till gode män eller förvaltare på grund av svårigheter att rekrytera ställföreträdare, vilket kan leda till rättsförlust för den enskilde.

Åtgärd	Vad ska göras:	Återrapportering till nämnd/styrelse (tidpunkt):
Tillfråga befintliga ställföreträdare om åtagande av fler uppdrag	Kontakta de lämpliga ställföreträdarna, med tre eller färre uppdrag, som inte har angivit huruvida de vill åta sig nya uppdrag eller ej. Tillfråga dessa ställföreträdare om de vill ha nya uppdrag och/eller få de veckovisa utskicken med tillgängliga uppdrag.	Januari 2026

Granskningar

Nämndens granskningar

Hjälpsökande med komplex problematik saknar ställföreträdare

Beskrivning av risk

Risk för att hjälpbehövande personer med komplex problematik inte får hjälp i tid på grund av en begränsad kapacitet hos förvaltarenheten och brist på ställföreträdare som vill och kan ta svårare uppdrag, vilket kan leda till att den hjälpbehövande löper risk att lida rättsförlust innan en ställföreträdare kan förordnas.

Granskning
Omvärldsanalys komplexa uppdrag
Områden och tillhörande rutiner som ska granskas: Ett komplext uppdrag för gode män eller förvaltare kännetecknas ofta av huvudmän som lider av allvarlig psykisk sjukdom, som har missbruksproblematik, hög skuldsättning eller andra sociala problem. Området som ska granskas är hur dessa uppdrag hanteras i andra kommuner, hur rustas ställföreträdare för komplexa uppdrag och hur är utbildning och fortbildning utformad.
Syfte med granskningen: Syftet med granskningen är att säkerställa följsamhet till bestämmelsen i 19 kap. 18 § föräldrabalken, så att gode män och förvaltare erbjuds den utbildning de behöver för att kunna utföra eller åta sig komplexa uppdrag.
Omfattning/avgränsning: Omvärldsanalysen innefattar kontakt med Sveriges 15 största kommuner utifrån befolkningsmängd.
Granskningsmetod: Omvärldsanalysen ska göras genom utskick av frågeformulär till överförmyndarverksamheter i andra kommuner i Sverige.
Rapportering av resultat till: Överförmyndarnämnden
Återrapportering till nämnd/styrelse (tidpunkt): Januari 2026

Ställföreträdare har för många uppdrag

Beskrivning av risk

Risk för att ställföreträdare har för många uppdrag på grund av avsaknaden av ett nationellt register över vilka uppdrag en ställföreträdare har vilket kan leda till att huvudmän lider skada.

Granskning
Utreda antalet uppdrag som ställföreträdare har i andra kommuner
Områden och tillhörande rutiner som ska granskas: Antalet uppdrag en ställföreträdare har kan utgöra en faktor i bedömningen av dennes fortsatta lämplighet i ett pågående uppdrag och dennes lämplighet att åta sig ett nytt uppdrag. Området som ska granskas är antal uppdrag som ställföreträdare verksamma i Malmö har totalt.
Syfte med granskningen: Syftet med granskningen att undersöka hur många uppdrag utvalda ställföreträdare har totalt, med anledning av att det saknas ett nationellt ställföreträdarregister.
Omfattning/avgränsning: Granskningen avser omfattningen av ideella gode män och förvaltare som har 10 uppdrag eller fler i Malmö. Avgränsning till kommuner i Skåne.
Granskningsmetod: Begäran om uppgift till överförmyndarverksamheter i andra skånska kommuner.
Rapportering av resultat till: Överförmyndarnämnden
Återrapportering till nämnd/styrelse (tidpunkt): September 2025

Kommungemensamma granskningar

Välfärdsbrottslighet

Beskrivning av risk

Risk för att kommunen betalar ut pengar på felaktiga grunder, på grund av bristande riskmedvetenhet utifrån att området är brett och komplext, vilket leder till såväl ekonomisk skada som förtroendeskada.

Granskning
Välfärdsbrottslighet
Syfte med granskningen: Syftet med granskningen är att undersöka om Malmö stad - stadens förvaltningar och bolag - har ett ändamålsenligt arbete för att motverka välfärdsbrottslighet.
Omfattning/avgränsning: Granskningen omfattar Malmö stads nämnder, och helägda bolag i tillämpliga delar.
Granskningsmetod: Granskningen genomförs genom allmänna och specifika frågor om nämndernas arbete med att motverka välfärdsbrottslighet, kompletterat med en mindre självskattnig. Granskningsanvisning finns som separat dokument.
Återrapportering till nämnd/styrelse (tidpunkt): 31 maj 2025.